

5) за дорученням страховика та за його рахунок, при наявності відповідної угоди – організація виплат страхової суми або страхового відшкодування та ін.

На сьогодні діяльність страхових брокерів є найбільш актуальною в перестрахованні. Крім того, діяльність страхових посередників може дати поштовх до розвитку особистого страхування (наприклад, страхування життя). А з розвитком та поглибленням ринкових відносин на страховому ринку України роль страхових посередників зростатиме, що піде на користь і страхувальникам, і страховикам. При цьому забезпечуватиметься постійне поліпшення якості страхових продуктів за рахунок налагодження тісніших взаємозв'язків між страховими посередниками та страхувальниками.

Література

1. Про страхування: Закон України від 07.03. 1996 р. // Відомості Верховної Ради.– 1996.– №18.– Ст. 78.

УДК 346.12 (043.2)

Коросташивець Ю.Г.,
здобувач,

Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАНУ, м. Київ, Україна

ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ДОГОВОРУ НА ГОТЕЛЬНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ

Питання правової регламентації договору на готельне обслуговування тривалий час залишається поза увагою вітчизняних науковців.

Так, відносини, які виникають між готелем і туристом на підставі договору на готельне обслуговування, мають цивільно-правову природу, оскільки цей вид договору є різновидом договорів про надання послуг.

До договору на готельне обслуговування застосовуються як норми цивільного, так і норми господарського та адміністративного законодавства.

Загальні положення щодо договору про надання послуг врегульовуються главою 63 ЦК України.

Згідно зі ст. 901 ЦК України за договором про надання послуг одна сторона (виконавець) зобов'язується за завданням другої сторони (замовника) надати послугу, яка споживається в процесі вчинення певної дії або здійснення певної діяльності, а замовник зобов'язується оплатити виконавцеві зазначену послугу, якщо інше не встановлено договором.

Відповідно до ст. 22 Закону "Про туризм", за договором на готельне обслуговування одна сторона (готель або інший суб'єкт, що надає послуги з розміщення) зобов'язується за дорученням іншої сторони (проживаючого) надати послуги по тимчасовому проживанню (ночівлі) у спеціально обладнаному жилому приміщенні (номері), виконати або організувати виконання інших визначених договором на готельне обслуговування послуг, пов'язаних з тимчасовим проживанням, а проживаючий зобов'язується сплатити за ці послуги встановлену плату [4].

Дослідивши дане визначення можна дійти висновку, що договір на готельне обслуговування є консенсуальним, двостороннім, оплатним, строковим, публічним і належить до договорів приєднання.

Договір на готельне обслуговування є консенсуальним – при укладенні договору на готельне обслуговування між готелем і особою, яка бажає розміститися в готелі для проживання, має бути досягнуто згоди. Надання готельних послуг полягає у виконанні з боку виконавця договору, який набрав чинності.

Відповідно до п. 3.6. Правил користування готелями й аналогічними засобами розміщення та надання готельних послуг [2], договір про надання основних готельних послуг споживачу вважається укладеним після оформлення документів на проживання (заповнення анкети, реєстрації) та засвідчується розрахунковою квитанцією або іншим розрахунковим документом, що підтверджує укладення договору і містить у собі: 1) найменування готелю, його реквізити (для приватного підприємця – прізвище, ім'я по батькові, інформацію про державну реєстрацію); 2) прізвище, ім'я та по батькові споживача; 3) інформацію про номер (місце в номері), що надається; 4) ціну номера (місця в номері); 5) інші необхідні дані на розсуд готелю.

Договір на готельне обслуговування є двостороннім і оплатним так, як обов'язок готелю (іншого суб'єкта, що надає послуги з розміщення) надати послуги по тимчасовому проживанню (ночівлі) породжує обов'язок проживаючої особи сплатити за ці послуги встановлену плату.

Договір на готельне обслуговування має строковий характер, оскільки передбачає тимчасове проживання в ньому, незалежно від тривалості строку.

Даний договір є публічним. Поняття публічного договору є узагальненням щодо цивільно-правових договорів, завдяки яким забезпечуються потреби широкого кола споживачів, зокрема й у сфері готельного обслуговування. Оскільки діяльність підприємців із обслуговування широкого кола споживачів є публічною, то й договори, що опосередковують цю діяльність, названі публічними [5, с.439].

Публічність договору на готельне обслуговування реалізується в тому, що одна сторона – підприємець (готель) бере на себе обов'язок надати послугу (послугу розміщення) кожному, хто до неї звернеться. Готель не має права відмовити від укладання договору на готельне обслуговування за наявності у нього можливості на надання споживачеві відповідних послуг. У разі необгрунтованої відмови готель має відшкодувати збитки, завдані споживачеві такою відмовою. Відмова вважається вмотивованою і готель не несе відповідальності, якщо доведе, що дана відмова спричинена технічними показниками, а саме відсутні вільні номери чи номерів відповідної категорії.

Умови договору на готельне обслуговування мають бути однаковими для всіх споживачів, окрім тих, кому за законом надані відповідні пільги. При цьому принцип свободи договору, за яким сторони є вільними в укладанні договору, виборі контрагента та визначені умов договору, в даному випадку не порушується.

Так, відповідно до п. 4.3 Правил користування готелями й аналогічними засобами розміщення та надання готельних послуг, готель зобов'язаний надати пільги тим категоріям споживачів, для яких такі пільги передбачені, в порядку і на умовах, визначених чинним законодавством.

Позачергове отримання номеру в готелі незалежно від його відомчої підпорядкованості, передбачене, наприклад, для народного депутата (ст.22 Закону "Про статус народного депутата України" [3]).

Відповідно до п. 2 ч. 5 ст. 105 Повітряного кодексу України [1], у разі скасування рейсу авіаперевізником та продовження пасажиром подорожі іншим рейсом (рейсами) або за іншим маршрутом пасажиром має бути безплатно запропоновано та забезпечено місця в готелі у разі, якщо пасажир змушений чекати на відправлення впродовж однієї або більше ночей чи якщо час додаткового очікування відправлення більший, ніж передбачалося.

Договір на готельне обслуговування є договором приєднання, оскільки умови договору встановлюються готелем і друга сторона не може запропонувати свої умови договору.

Сторонами договору на готельне обслуговування є одна сторона – готель або інший суб'єкт, що надає послуги з розміщення, інша сторона проживаюча особа.

Стороною з розміщення може бути готель або аналогічні засоби розміщення, визначення яких наводиться у ст. 1 Закону "Про туризм" та п. 1.3 Правил користування готелями й аналогічними засобами розміщення та надання готельних послуг [2]. Готелем є підприємство будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, що скла-

дається із шести і більше номерів та надає готельні послуги з тимчасового проживання з обов'язковим обслуговуванням. Аналогічні засоби розміщення – це підприємства будь-якої організаційно-правової форми власності, що складаються з номерів і надають обмежені готельні послуги, включно з щоденним заправлянням ліжок, прибиранням кімнат та санвузлів.

Що стосується іншої сторони договору на готельне обслуговування, то тут норми є дещо неоднозначними. Так, ст. 22 Закону "Про туризм" називає таку сторону "проживаючий", водночас в іншій нормі цього Закону цю сторону називають споживачем (розміщення споживача – ст. 1 Закону). Споживачем цю сторону також визначено в 1.3 Правил користування готелями й аналогічними засобами розміщення та надання готельних послуг. За визначенням, наведеному в Правилах, споживач – це фізична особа, яка придбаває, замовляє, використовує або має намір придбати чи замовити товари, роботи, послуги для власних (побутових) потреб.

Враховуючи те, що готельні послуги можуть замовлятися як безпосередньо стороною договору, так і за участю посередників, у п. 1.3 Правил користування готелями й аналогічними засобами розміщення та надання готельних послуг надано також визначення поняття замовника, яким є фізична або юридична особа, в тому числі суб'єкт туристичної діяльності, яка укладає відповідний договір на надання готельних послуг від імені та на користь споживача та здійснює оплату за цим договором, то даний договір може бути договором на користь третьої особи.

Відповідно до ч. 1 ст. 638 ЦК договір є укладеним, якщо сторони в належній формі досягли згоди з усіх істотних умов договору.

Аналіз законодавчих вимог щодо договору на готельне обслуговування дає змогу віднести його до цивільно-правових договорів і запропонувати наступне визначення. За договором на готельне обслуговування одна сторона (суб'єкт підприємницької діяльності, що надає послуги з розміщення) зобов'язується надати послугу другій стороні (споживачу та/або замовнику) по тимчасовому проживанню (ночівлі) у спеціально обладнаному жилому приміщенні (номері), виконати або організувати виконання інших визначених договором на готельне обслуговування послуг, пов'язаних з тимчасовим проживанням, а споживач (замовник) зобов'язується сплатити за ці послуги встановлену плату.

Література:

1. Повітряний кодекс України від 4 травня 1993 року № 3167-ХІІ (станом на 16.09. 2011 р.) [Електронний ресурс] // Офіційний сайт ВРУ.– Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3167-12>

2. Про затвердження Правил користування готелями й аналогічними засобами розміщення та надання готельних послуг: наказ Державної туристичної адміністрації України від 16.03.2004 р. № 19, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 2 квітня 2004 р. за № 413/9012 [Електронний ресурс] // Офіційний сайт ВРУ.– Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0413-04>

3. Про статус народного депутата України : Закон України від 17 листопада 1992 року № 2790-ХІІ (станом на 13.06.2012 р.) [Електронний ресурс] // Офіційний сайт ВРУ.– Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2790-12>

4. Про туризм : Закон України від 15.09.1995 р. № 324/95-ВР (в ред. Закону № 4385-17 від 07.03.2012 р.) [Електронний ресурс] // Офіційний сайт ВРУ.– Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show>

5. Цивільний кодекс України: Науково-практичний коментар / За ред. розробників проекту Цивільного кодексу України.– К. : Істина.– 928 с.

УДК 341 : 339.13(477) : 656.7(043.2)

Корчак Н. М.,
к. ю. н., доцент,

Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД НАДАННЯ АНТИМОНОПОЛЬНИМИ ОРГАНАМИ ДОЗВОЛУ НА УЗГОДЖЕНІ ДІЇ ПОВІТРЯНИХ ПЕРЕВІЗНИКІВ

Формулюючи та закріплюючи права та обов'язки учасників економічної конкуренції, законодавець чітко визначає і межі їх здійснення. Зокрема, стаття 6 Закону України "Про захист економічної конкуренції" від 11.01. 2001 року (далі – Закон) містить заборону на вчинення суб'єктами господарювання антиконкурентних узгоджених дій, які призвели чи можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції. В окремих випадках законодавець уповноважує органи Антимонопольного комітету України надавати дозвіл на поведінку, яка порушує статтю 6 Закону. Відповідно до статті 10 Закону дозвіл надається за результатами здійснення порівняльної оцінки того, наскільки прояви тої чи іншої монопольної влади внаслідок вчинення суб'єктами господарювання узгодженої дії компенсуються перевагами, до яких вона призводить з точки зору вдосконалення виробництва, придбання або реалізації товару, техніко-технологічному, економічному розвитку, розвитку малих або середніх підприємств, оптимізації експорту чи імпорт

ту товарів, розробленню та застосуванню уніфікованих технічних умов або стандартів на товари, раціоналізації виробництва. Своєю чергою дозвіл на здійснення узгоджених дій органами Антимонопольного комітету України може надаватися або на невизначений термін або на обмежений термін, який зазвичай не перевищує п'ять років.

Так, вперше реалізація положень статті 10 Закону щодо авіаційних перевізників відбулася ще на початку 2007 року, коли з Антимонопольним комітетом України було погоджено створення Стратегічного альянсу "Українська авіаційна група" у складі ЗАТ "АероСвіт" і авіакомпанією Україна ТОВ "Авіакомпанія "Донбасаеро". А за результатами поглибленого дослідження ситуації на ринках авіаперевезень Антимонопольний комітет України надав дозвіл на внесення змін до узгоджених дій у вигляді укладення Додаткової угоди від 30 грудня 2009 року між ЗАТ "АероСвіт" і ТОВ "Авіакомпанія "Донбасаеро" у вигляді вступу до нього ВАТ "Дніпроавіа" терміном на один рік (до 1 грудня 2011 року) [2, с. 61]. У ході дослідження на предмет можливості надання згоди на такі узгоджені дії Антимонопольний комітет України встановив, що таке об'єднання зусиль учасників Стратегічного Альянсу дозволить розширити мережу польотів і продаж, підвищити ефективність використання літаків, а також оптимізувати витрати вказаних авіакомпаній та сприятиме вдосконаленню та раціоналізації виробництва, техніко-технологічному та економічному розвитку, що має позитивно позначитись на якості та доступності послуг з авіаперевезень. Водночас Антимонопольний комітет України зобов'язав ВАТ "Дніпроавіа" утримуватися від будь-яких дій, що можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції відносно доступу до послуг аеропорту в м. Дніпропетровськ авіакомпаній, які не входять до Альянсу, оскільки ВАТ "Дніпроавіа" є єдиною в Україні авіакомпанією, що одночасно надає аеропортові послуги та здійснює авіаперевезення з власного аеропорту .

Іншим прикладом є рішення Антимонопольного комітету України про надання дозволу терміном на 3 роки на узгоджені дії у вигляді здійснення спільної діяльності приватним акціонерним товариством "Авіакомпанія "Міжнародні авіалінії України" (Україна) та компанією "Koninklijke Luchtvaart Maatschappij N.V." (Нідерланди) на маршруті Амстердам – Київ – Амстердам відповідно до Угоди про спільну діяльність від 23 грудня 2011 року [1] . Зокрема, Сторони мають намір здійснювати координацію надання послуг з продажу та маркетингу; діяльності з питань складання розкладів, регулярності рейсів та розміру повітряних суден; обсягів авіаперевезень пасажирів, товарно-матеріальних запасів і принципів надання послуг за маршрутом Амстердам – Київ